

K 43262058 : สาขาวิชาสถาปัตยกรรมไทย

คำสำคัญ : วัดหน้าพระธาตุ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก

T165193

ศักดิ์สิทธิ์ โสมนัส : วัดหน้าพระธาตุ อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก (WAT

NAPHRATHAT, AMPHOE NAKHON THAI, PHITSANULOK PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุม

วิทยานิพนธ์ : รศ. สมใจ นิมเล็ก และ อ. ชาญวิทย์ สรรพศิริ. 179 หน้า. ISBN 974 - 464 - 201 - 7

วัดเป็นสถานที่ที่สำคัญแห่งหนึ่งของคนไทยนับตั้งแต่เริ่มแรกของอาณาจักรไทย สมัยสุโขทัย เป็นต้นมา นอกจากจะเป็นศูนย์รวมทางจิตใจวัดยังเป็นศูนย์กลางทางกิจกรรมของชุมชน ทั้งกษัตริย์ และชาวบ้านต่างก็ให้การอุปถัมภ์วัดอย่างดีมาโดยตลอด ปัจจุบันสภาพทางสังคมและวัฒนธรรมของคนไทย ได้เปลี่ยนแปลงไป วัดได้ถูกลดบทบาทลงอย่างมาก ไม่ได้เป็นศูนย์กลางชุมชนเหมือนดังสมัยก่อน ความสัมพันธ์ของวัดกับชุมชนก็น้อยลงมาก ชาวศรัทธาดูแลเอาใจใส่จากประชาชนหรือจากหน่วยงานของรัฐบาล ทำให้วัดหลายแห่งมีความเสื่อมโทรมเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะวัดในเมืองหรือชุมชนที่มีความเจริญทาง วัดสูง ปัญหาดังกล่าวสามารถแก้ไขหรือบรรเทาได้ โดยวัดหรือพระสงฆ์ต้องสร้างกิจกรรมใหม่ที่ สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนให้เกิดขึ้นในวัด นอกจากกิจกรรมทางด้านสังคมสงเคราะห์แล้ว ยังมีกิจกรรมอีกประเภทหนึ่ง ซึ่งหลายวัดให้ความสนใจและชาวบ้านเองก็เห็นความสำคัญ โดยเฉพาะชุมชนที่มีความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ที่ยาวนาน นั่นคือกิจกรรมทางด้านการอนุรักษ์และการส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น ถ้าหากกิจกรรมทางวัฒนธรรมเหล่านี้ยังคงอยู่ในวัดและได้รับการจัดการ ให้เจริญงอกงามดำรงคู่กับท้องถิ่น วัดก็จะยังมีความสำคัญคู่กับชุมชนต่อไปอีกนาน

อำเภอนครไทย จังหวัดพิษณุโลก เป็นชุมชนที่มีประวัติศาสตร์เก่าแก่และต่อเนื่องมาจน ปัจจุบันมีกิจกรรมทางวัฒนธรรมและประเพณีหลายอย่างที่เป็นเอกลักษณ์ที่ยังคงปฏิบัติสืบต่อกันมา แต่เนื่องจากความไม่เหมาะสมของพื้นที่ทำให้กิจกรรมหลายอย่างได้ถูกแยกออกไปจากพื้นที่วัด วัดได้ถูกลดความสำคัญลงและชาวศรัทธาจากชาวบ้าน วัดจึงอยู่ในสภาพที่เสื่อมโทรม การออกแบบวัด หน้าพระธาตุเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว เป็นการใช้งบประมาณการออกแบบทางสถาปัตยกรรม เพื่อสร้างพื้นที่รองรับกิจกรรมทางประเพณี ให้เหมาะสมกับกับความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับประเพณีนิยม ในการออกแบบพุทธสถาน จึงเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่น่าเสนอการแก้ปัญหาให้ออกมาเป็นรูปธรรม เพื่อพัฒนาให้วัดกลับมาเป็นศูนย์กลางที่ยั่งยืนของสังคมอีกครั้ง

K 43262058 : MAJOR : THAI ARCHITECTURE

KEY WORD : WAT NAPRATHAT

TE165193

SAKSIT SOMANAT : WAT NAPHRATHAT, AMPHOE NAKHON THAI, PHITSANULOK PROVINCE. THESIS ADVISORS : ASSO. PROF. SOMJAI NIMLEK, AND CHARNWIT SAPPHASIRI.
179 pp. ISBN 974 - 464 - 201 - 7

Recently, under the change of social culture of the Thais, the differences between past and present have caused the deviation of the roles of Wat from the centre of community to what the remnant of community centre. This effect can be seen through the decreasing of attention from both civil and government sectors, especially, temple that is located in the urban or commercial area. Responding to this problem, the proposal for new activities that serve community's requirement might be a possible solution.

As a result, historical conservation and local culture are regarded as the conventional solution realized by local municipal as proposal to draw attentions back from local communities. This might prolong the roles of Wat either as the centre or as the vitalizing space of community. Nakomthai district in Phitsanulok is a long historical community, well equipped with its long tradition, local custom and ritual. These factors elaborately help the community to express its identity. In contrast, under conditions and by unsuitability of local area, some activities that serve for the above factors has been disregarded. Wat Naphrathat is the focal site in this thesis. Failure of the temple to meet the local conditions has caused segregation between local activities and the temple.

Support from local community and the quality of being a centre have then been declined. The proposal for new space uses in Wat Naphrathat proposed by this thesis will focus on how to provide space that serves for traditional activity. Finding the revitalizing procedure for the temple to be a sustaining community space is the objective of the thesis. Arrangement of space in the temple and requirement of space uses from the local community that meet the traditional criteria of designing religious architecture is, proposed by this thesis to be an alternative for practical solution.